

Preface

When Saya Maung Swan Yi visited Washington, DC from New York City in 2010, I invited him and Saya U Win Pe over to my home for dinner. While we were talking over scotch, I complained to them about the lack of nonstandard words, such as occupational jargon, slang, vulgar words, curse words, and taboo words, in Myanmar lexicons. There are a number of Myanmar lexicons on the market, but users of those dictionaries do not find nonstandard words in them. Not that those words don't exist in Myanmar society. Profanity and slang, the darker parts of language, are a part of human culture and the Myanmar are no different in their use of them. Make no mistake: Myanmar of all walks of life curse, swear, and insult each other in their daily conversations, just like their contemporaries in other cultures.

With the blessing of Saya Swan, I casually started collecting Myanmar slang, but the mission became obvious when I oversaw a project to create a one-hundred-thousand-word Myanmar corpora. There was not a single nonstandard word in that corpora. How could someone learn a language without learning the words that people use every day?

Then I met Dr. Phyu Phyu Win in Bangkok in 2011 to discuss the projects that we were working on. To our surprise, both of us were compiling slang corpora for the very same reason. She told me that a pocket-size Myanmar slang book compiled by Min Min Latt, a well-known vocalist, had been printed in the mid 1970s, a time when the entire media industry—film, television, radio, newspapers, publishing, etc.—was tightly controlled by the socialist junta. Because of this, as soon as the book went on sale, the junta tried to remove it from the market for being published without official sanction. However, Dr. Win was able to buy me a copy from a sidewalk used-book vendor in Yangon.

In his book, Min Min Latt writes that a Czech linguist¹ was visiting Yangon to collect Myanmar language books in all genres. But when he couldn't find a publication dedicated to slang and informal spoken Myanmar, he proposed that Min Min Latt compile one and publish it. And here we are, decades later, referencing the world's first Myanmar slang book, his လမ်းပေါ်မှ ဝေါဟာရများ (Street Lingo).

¹ This gentleman probably belongs to the Oriental Institute founded in Czechoslovakia in 1922. His visit to Yangon falls in the *normalization* period (1969-1989) when the Institute's focus was shifted from classical disciplines to more modern history and literature. During that time many scholars, including Ladislav Zgusta (1924-2007), left the Institute and eventually the country.

I really admire Min Min Latt's courage in publishing the slang book and risking punishment by the junta. He is a true pioneer who blazed the trail. It's about time we thank him for his contribution to Myanmar language. I sincerely believe that others may have privately and quietly collected those terms, but did not have the guts to publicize or publish them.

After agreeing to compile this book with me, Dr. Win collected many of the terms, spent countless hours cataloging them on paper, and worked with a keyboarder to transfer them to an electronic format. (At first, I thought I'd keyboard them myself, but I was discouraged after receiving stacks and stacks of cards in the mail.) She also included some terms from Min Min Latt's book that she thought would be helpful to users. I owe her my sincere gratitude for compiling this project with me.

I'm deeply grateful to Dr. Jason Lobel, a globe-trotting linguist who was eager to lend a hand with invaluable linguistic comments and suggestions, and to Ms. Erin Gyomber, the most brilliant editor of the English language in the west, for correcting our poor grammar and typos (and there were many!). This book wouldn't have been completed as quickly as it was without their help.

Although this work helps fill the everyday-language void created by countless comprehensive and formal lexicons, it's far from complete. But it serves its purpose if someone finds it useful. I sincerely appreciate all those who contributed to making this dictionary more accurate.

Aung Kyaw Oo
Rockville, Maryland
December 2020

အမှာစာ

၂၀၀၁ခုနှစ်က ၂၀၀၄နှစ်ကုန်ပိုင်းအထိ အချိန်တွေဟာ ပါရဂူကျမ်းပြုအချိန်တွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာစာဘာသာရပ်အဓိကနဲ့ ပါရဂူကျမ်းပြုဖို့အတွက် ပင်မစာပေနဲ့ ဘာသာစကား အပိုင်းနှစ်ပိုင်းမှာ ဘာသာစကားအပိုင်းကို ရွေးချယ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ကိုယ်တိုင်က လေ့လာချင်နေတဲ့ နှစ်ဘာသာ အဘိဓာန်ပိုင်းကို သုတေသနပြုဖို့ ကျမ်းခေါင်းစဉ်အဖြစ် တင်သွင်းခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အစောဆုံး နှစ်ဘာသာအဘိဓာန်ဖြစ်တဲ့ သာသနာပြု ဆရာယုဒသန်ရဲ့ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကို ကျမ်းအတွက် အချက်အလက် စုဆောင်း ဖတ်မှတ်လေ့လာရာက ဘာသာစကား တခုအတွင်းက တခြားအဘိဓာန် အမျိုးအစား လေးတွေကိုပါ တွေ့ရှိသတိပြုမိလာပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကိုယ့်နိုင်ငံအတွင်းမှာ တွေ့ရခဲ့တဲ့ တချို့ရှိကိုမရှိသေးတဲ့ Robert L. Chapman နဲ့ Barbara Ann Kipfer တို့ရဲ့ The Abridged Edition of the Dictionary of American Slang လို အဘိဓာန်မျိုး၊ Josef S. Verghese ရဲ့ Dictionary of Phrases လို အဘိဓာန်မျိုး၊ Oxford တက္ကသိုလ်ထုတ် Essential Dictionary of New Words လို အဘိဓာန်မျိုးတွေကို လေ့လာတွေ့ရှိ သတိပြုမိလာပါတယ်။ အဲဒီကမှတဆင့် ကိုယ့်နိုင်ငံအတွင်း ရပ်ရွာထဲက နေ့စဉ်သုံးဘာသာစကားအတွင်းမှာ အသုံးတွင်ကျယ်နေပြီး ဝေါဟာရအသစ်အသစ်တွေ ခေတ်အလိုက် တိုးတက်ပြောင်းလဲနေပေမဲ့ အထူးပြုအဘိဓာန်ရယ်လို့ မရှိသေးတဲ့ မြန်မာဗန်းစကားလေးတွေအတွက် အဘိဓာန်တစောင်တဖွဲ့ပြုစုဖို့ လိုအပ်ကြောင်း သတိပြုမိခဲ့တာပါ။

ဒါနဲ့ပဲ ပါရဂူကျမ်းတင် အပြီးကစလို့ မြန်မာဗန်းစကားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဝေါဟာရလေးတွေ စာအုပ်စာတမ်းတွေကို တတ်နိုင်သမျှ စုဆောင်းခဲ့ရာမှာ ၁၉၇၀ပြည့်လွန်နှစ်တွေဆီက စာအုပ်ဆိုင်တွေ ပေါ်ရောက်ပြီးမှ လမ်းသရဲစကား အပေအတေ အလေအလွင့် စကားတွေ ပြုစုထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်လို့ ဆိုပြီး လူထုအကြားကို ဖြန့်ခွင့်မရဘဲ ပြန်အသိမ်းခံလိုက်ရတဲ့ အဆိုတော် မင်းမင်းလတ်ရဲ့ “လမ်းပေါ်က ဝေါဟာရများ” ဆိုတဲ့ စာအုပ်ငယ်လေးကို စာပေတိုင်းစာကောင်းတွေ အစုကောင်းတဲ့ ဥတ္တရလမင်းစာပေက ဦးသန်းဌေးဆီက ဝယ်ယူရရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါလေး ရရှိပြီးနောက် တအားတက်လာခဲ့ပြီး မန္တလေးမြို့ခံ စာရေးဆရာတွေ ဂျာနယ်လစ်တွေ ကဗျာဆရာတွေ ဆုံလေ့ရှိတဲ့ ၈၄လမ်းပေါ်က ယူနီစနစ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ဆရာမောင်သင်းပန် အကူအညီနဲ့ ဗလစ်စကား ဗန်းစကား တချို့ကို ရရှိစုဆောင်းနိုင်ဖို့အတွက် လက်တွေ့ကွင်းဆင်းခဲ့ပြန်ပါတယ်။ “ပုန်း” “ပုန်းကြောင်” “ကြိမ်ခွေ” စတဲ့ တည်ပုဒ်တွေက အဲဒီက ရရှိခဲ့တာပါ။ နောက်တခါ

မိန်းမလျာလောကမှာ သုံးနေတဲ့ ဗန်းစကားတွေကို ရရှိဖို့အတွက် မင်္ဂလာဒုံ ပန်းအလှဆင်ပညာရှင် မယ်ကင်းနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး ဝေါဟာရတွေ စုဆောင်းခဲ့ပြန်ပါတယ်။ “ဒလော်ဆော်” “ဖလော်မော်” “သရိုးကာလာဝတ်” “အဆူးကာ” စတဲ့ ဝေါဟာရတွေဟာ မယ်ကင်း ကျေးဇူးတွေပေါ့။ ဒါတင်မကပဲ ၂၀၁၁မှာ ကိုယ့်လိုပဲ မြန်မာဗန်းစကားတွေကို အဘိဓာန်အဖြစ် ထုတ်ဝေလိုတဲ့ မေရီလန်းက ကိုအောင်ကျော်ဦးနဲ့ ဆုံဖြစ်ရာက ဘန်ကောက်မြို့ ကျောက်ဖရားမြစ်တဖက်ကမ်းက ဖျာတန်းလို့ခေါ်တဲ့ လမ်းဘေး စားသောက်ဆိုင်လေးတွေမှာ သင်္ဘောသားလောကသုံး မြန်မာဗန်းစကား တချို့ကို ထပ်မံ စုဆောင်း ရရှိခဲ့ပြန်ပါတယ်။ “ငါးမဖမ်းရ” “စက်ချုပ်” “စက်တစ်” “စက်နှစ်” “စက်သုံး” “ပန်မန်း” စတဲ့ တည်ပုဒ်တွေဟာ အဲဒီက ရရှိခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ရှားပါးပြီး အဘိဓာန် တစောင်တဖွဲ့အဖြစ် မရှိသေးတဲ့ မြန်မာဗန်းစကားလေးတွေကို ရှာဖွေစုဆောင်း ဖတ်မှတ်လေ့လာ လက်တွေ့ကွင်းဆင်းဒေတာစုရာက အခုလိုပုံစံကျတဲ့ အဘိဓာန်ငယ်လေးကို ပြုစုနိုင်ခဲ့ပါပြီ။ ဒီအတွက် တချို့ပညာရှင်တွေလို အသိမ်အဖျင် အရိုင်းအစိုင်းစကားတွေဖြစ်လို့ အဘိဓာန် မပြုစုထိုက်ဘူးလို့ မမှတ်ယူဘဲ လိုအပ်ပြီး ထုတ်ဝေသင့်တယ်ဆိုပြီး ထုတ်ဝေဖြစ်အောင် ကြိုးစားခဲ့တဲ့ ဓူဝံစာပေက ကိုအောင်ကျော်ဦးကို ကျေးဇူးမှတ်တမ်းတင်ပါတယ်။ ဝေါဟာရ စုဆောင်းစဉ်က သိသမျှ ဝေမျှပေးခဲ့ကြတဲ့ မန္တလေးမြို့ခံ ကဗျာဆရာ စာရေးဆရာ ဂျာနယ်လစ်များနဲ့ သူငယ်ချင် မယ်ကင်း၊ ဘန်ကောက်မြို့မှာ ဆုံခဲ့ရတဲ့ သင်္ဘောသားများကိုလည်း ကျေးဇူး အထူးတင်ကြောင်း ပြောပါရစေ။

ဒီအဘိဓာန်လေးကို မြန်မာစာအဖွဲ့က အတည်ပြုသတ်မှတ်ထားတဲ့ အက္ခရာစဉ် နည်းစနစ်တွေနဲ့အညီ အတတ်နိုင်ဆုံး မြန်မာဗန်းစကားလေးတွေ စုံလင်အောင် ကြိုးစားပြုစုထားပါတယ်။ ရှင်သန်နေတဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခုဟာ ကျယ်ပြန့်ပြီး အသစ်အသစ်တွေ ပေါ်ပေါက်လာမြဲဖြစ်လို့ ဒီအဘိဓာန်လေးမှာ လိုအပ်ချက်တွေ မပြည့်စုံမှုတွေလည်း မလွဲမသွေရှိမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအဘိဓာန်လေးကို စိတ်ဝင်စားသူများက ထပ်မံဖြည့်စွက် ဝေဖန် အကြံပြုကြပါလို့ မေတ္တာရပ်ခံလျက် ...

ဖြူဖြူဝင်း (ညောင်ပင်မောက္ခ - မြန်မာစာ၊
ယူနန်ဘိက္ခာရေးနှင့် စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်
ကူမင်းမြို့၊ တရုတ်နိုင်ငံ)

Sample Entries

၀၁ ကေ ၀၂ n. ၀၃ hair ၀၄ [1970s] ၀၅ /still in use/ ၀၆ ▶ ၀၇ ဒီခေတ်မှာ ဘဲတွေက ကေအရှည်ထားမှ ခေတ်မီတယ်လို့ ထင်ကြတာ။ ၀၈ The trend these days is for guys to have long locks.

ကိစ္စဖြစ် ၀၉ ^၁ n. funeral ၀၁၀ lit. ၀၁၁ being matter ▶ တို့လမ်းထဲမှာ ကိစ္စဖြစ်နေတယ်။ There's a funeral on our street.

ဂငယ် n. ၀၁၂ ၀၁၃ native of Japan; Japanese lit. name of the third letter of the Myanmar alphabet ၀၁၄ «diaspora» [1990s] ၀၁၅ #Japan ▶ ဒီမှာတော့ ဂငယ်တွေက သူတို့ စကား မပြောတတ်ရင် မကြိုက်ဘူး။ Here, Japanese aren't very impressed if you don't speak their language. ၀၁၆ Jew «diaspora» [1990s] #USA ▶ နယူးယောက် ငါနေတဲ့ ရပ်ကွက်က ဂငယ်တွေ များတယ်ဟ။ The neighborhood I live in New York has a lot of Jews.

ဂရိတ် n. famous person; popularity ၀၁၇ Eng. ၀၁၈ great ▶ သူလဲ ဘာလိုလို့နဲ့ ဂရိတ် ဖြစ်လာပြီ။ He's doing great now, but he struggled for years when few people knew him.

ဆွဲ v. to eat or drink lit. to pull down; to drag down [1990s] ▶ မင်းတို့ကောင်တွေ အများကြီး မဆွဲကြနဲ့ ပြနေဦးမယ်။ Don't slam it or you'll get blitzed. ၀၁၉ ◊ ဒီမှာတော့ ကြိုက်ဆွဲပဲနော်။ Feel free to chow down here!

- ၀၁ headword
- ၀၂ homograph number
- ၀၃ part of speech
- ၀၄ sense number
- ၀၅ definition
- ၀၆ label
- ၀၇ literal meaning
- ၀၈ root
- ၀၉ root word
- ၀၁၀ domain
- ၀၁၁ time indicator (origination)
- ၀၁၂ country of origin
- ၀၁၃ notes
- ၀၁၄ start of example
- ၀၁၅ Myanmar example
- ၀၁၆ translation of Myanmar example
- ၀၁၇ start of next example